

Çocukluk Ast?m?n?n Yönetiminde Aile Hekimlerinin Birinci Basamak Sa?I?k Hizmetlerinin Temel Fonksiyonlar?n? Gerçekle?tirebilme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocukluk Ast?m?n?n Yönetiminde Aile Hekimlerinin Birinci Basamak Sa?I?k Hizmetlerinin Temel Fonksiyonlar?n? Gerçekle?tirebilme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19074>

Özet

Çocukluk Ast?m?n?n Yönetiminde Aile Hekimlerinin Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinin Temel Fonksiyonlar?n? Gerçekle?tirebilme Ölçe?i (PUFFinCA), aile hekimlerinin **çocukluk ast?m?** yönetimi sürecindeki **birinci basamak sa?l?k hizmetleri** temel fonksiyonlar?n? (kapsamlı?k, süreklilik, koordinasyon ve ilk temas) de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmiş özgün bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle birinci basamak hekimlerinin ast?m yönetimindeki yeterliliklerini ve performanslar?n? ölçmek üzere tasarlanmıştır. Ölçe?in geli?tirilmesi, 2019 y?l?nda yay?mlanan kapsamlı bir psikometrik çalışmaya ile gerçekleştirilmiştir.

PUFFinCA ölçe?i, sa?l?k hizmetlerinin kalitesini arttırmak ve aile hekimli?i eğitimindeki ihtiyaçlar? belirlemek için önemli bir araç olarak kabul edilmektedir. Ölçek, sadece klinik bilgi düzeyini değil, aynı zamanda hastayla kurulan ilişkinin niteli?ini ve hizmetin bütünlü?ünü de de?erlendirmeye olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Çocukluk ast?m?, birinci basamak sa?l?k hizmetleri, aile hekimleri, ölçek geli?tirme, PUFFinCA, ast?m yönetimi, temel fonksiyonlar.

Yazarlar

Ayşe Nur Usturalı Mut, Z. Ali Öcek, Meral Çiçeklio?lu, Evkat Taner, Erhan Demir.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, **aile hekimlerinin çocukluk ast?m?** vakalar?n? yönetirken, birinci basamak sa?l?k hizmetlerinin dört temel fonksiyonunu ne ölçüde yerine getirdiklerini sistematik olarak ölçmektir. Bu fonksiyonlar; süreklilik, kapsamlı?k, koordinasyon ve ilk temas/eri?ilebilirlik olarak belirlenmiştir. PUFFinCA ölçe?i, sa?l?k hizmetlerindeki kalite iyile?tirmelerine rehberlik etmek ve eğitim ihtiyaçlar?n? belirlemek için kritik bir araç görevi görür.

Ölçek, aynı zamanda, farklı co?rafi veya kurumsal bağlamlarda **ast?m yönetimi** standartlar?n?n kar??laştırılmasına olanak tanılarak, ulusal sa?l?k politikalar?n?n geli?tirilmesine bilimsel veri sağlamaya hedeflemektedir. Bu sayede, birinci basamak hekimli?inin ast?m gibi kronik hastalıklarda üstlendi?i rolün etkinli?i ölçülebilir hale gelmektedir.

Yapı

PUFFinCA ölçe?i, **birinci basamak sa?l?k hizmetleri** literatüründe kabul gören ve özellikle kronik hastalık yönetiminde kritik öneme sahip olan temel i?levler yap?s?n? ölçmektedir. Bu temel

i?levler, aile hekiminin hastayla kurdu?u ili?kinin kalitesini ve sundu?u hizmetin bütünlü?ünü yansıtır. Ölçek, birinci basamak hizmetlerinin dört ana boyutunu temsil eden çok boyutlu bir yapıya sahiptir.

Ölçek, muhtemelen çok boyutlu bir yapıya sahiptir ve bu boyutlar, ast?m hastas?n?n takibinde **süreklili?i** sağlamak, hastan?n tüm sa?lık ihtiyaçlar?na yönelik kapsamlı hizmet sunma, farklı uzmanlıklar aras? **koordinasyonu** gerçekleştirme ve hastan?n kolayca erişebildi?i ilk temas noktası olma yetkinliklerini kapsamaktadır. Bu yapı, hekimlerin rolünü sadece tedaviye değil, aynı zamanda önleyici ve bütünlü?tirici bakıma odaklanarak değerlendirir.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmasında (2019), PUFFinCA ölçe?inin geçerli?i kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. İçerik geçerli?i, alanda uzman akademisyenler ve klinisyenler tarafından değerlendirilmiş ve maddelerin ölçülmek istenen yapıyı temsil etme düzeyleri onaylanmıştır. Bu süreç, ölçek maddelerinin kültürel ve klinik uygunlu?unu sağlamıştır.

Yapı geçerli?ini test etmek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçe?in teorik olarak öngörülen çok boyutlu yapısnı destekledi?ini göstermiş, bu da ölçe?in **aile hekimlerinin** temel fonksiyonlar?nı doğru bir şekilde ölçtü?ünü kanıtlamıştır. Uyum indeksleri, modelin veriye mükemmel uyum sağladığını göstermiştir.

Güvenirlik

PUFFinCA ölçe?inin güvenilirli?i, maddelerin iç tutarlılı?ı (internal consistency) yöntemiyle test edilmiştir. Çalışmada, ölçe?in genel Cronbach Alfa katsayısı yüksek bulunmuştur (genellikle 0.80'in üzerinde), bu da maddeler arasındaki tutarlılı?ın ve ölçe?in kararlı sonuçlar verdi?inin güçlü bir göstergesidir.

Ayrıca, her bir alt boyuta ait güvenilirlik katsayıları da ayrı ayrı hesaplanmış ve her bir boyutun kendi içinde yüksek düzeyde tutarlı olduğu rapor edilmiştir. Bu yüksek güvenilirlik değerleri, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verebilme yetene?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal temelini belirlemek üzere yapılan faktör analizleri, ölçe?in birinci basamak hizmetlerinin temel fonksiyonlar?na karşılık gelen birden fazla alt boyuttan oluştu?unu ortaya koymuştur. Bu boyutlar, teorik yapıyı destekler nitelikte ayrılmıştır. Analizler, ölçe?in toplam varyansın önemli bir kısmını başarıyla açıkladığını göstermiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, modelin veri uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA gibi) tatmin edici düzeyde olduğunu ve bu çok boyutlu yapının teorik çerçeveye uygun olduğunu kanıtlamıştır. Bu faktörler, **çocukluk astımı** tedavisinde aile hekimlerinin performansının farklı yönlerini başarımsız olarak değerlendirilmeye olanak tanır ve böylece daha hedef odaklı müdahale stratejileri geliştirilmesine yardımcı olur.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geliştirme (Performans ve Yeterlilik Değerlendirme Ölçeği)

Format: Ölçek, cevaplayıcıların kendi performansları veya algıları belirli bir derecelendirme skalasında (muhtemelen 5'li veya 6'lı **Likert tipi**) değerlendirdiği bir öz-bildirim aracıdır.

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon: Aile Hekimleri (Doktorlar)

Yaş Grubu: Yetişkin meslek profesyonelleri.

Popülasyon Detayları: Türkiye'de birinci basamak sağlık kuruluşlarında görev yapan ve çocukluk astımı hastalarını yöneten **aile hekimleri**. Çalışma, tipik olarak belirli bir coğrafi bölgedeki hekimler örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Aile hekimlerinin, çocukluk astımı yönetimi sırasında sergiledikleri davranışları ve yerine getirdikleri temel fonksiyonları ölçmek üzere tasarlanmış yapılandırılmış bir anket formudur.

Anahtar Kelimeler

PUFFinCA, astım yönetimi, birinci basamak hekimliği, performans değerlendirme, sağlık hizmeti kalitesi, kronik hastalıklar.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ayşe Nur Usturalı Mut

Yazar ORCID Tanıtıcısı: Mevcut Değil.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: aysenurusturali@gmail.com

Çalışma Adresi: Makalenin yayınlandığı tarihte yazarların bağlı bulunduğu akademik kurumlar (Hacettepe Üniversitesi, Halk Sağlığı Enstitüsü gibi).

İzinler, Ücret ve Test Y?li?

Test Y?li?: 2019

İzinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle sorumlu yazar (Ay?e Nur Ustural? Mut) ile ileti?ime geçilerek izin al?nmas?n? gerektirir. Yay?n, Cambridge University Press taraf?ndan yay?mlanm??t?r ve telif haklar? bu kuruma ait olabilir. Kullan?m öncesinde yazar?n izninin al?nmas? önerilir.

Kaynaklar

Ustural? Mut, A. N., Öcek, Z. A., Çiçeklio?lu, M., Taner, ?.., & Demir, E. (2019). The PUFFinCA scale: development of an instrument for evaluating the primary care functions of family physicians in childhood asthma. *Primary Health Care Research & Development*, 20:e11. [DOI: 10.1017/S1463423618000609](https://doi.org/10.1017/S1463423618000609)

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s? a?a??dad?r:

Orijinal PDF ba?lant?s?: [cambridge.org](https://www.cambridge.org)

Ek olarak, ölçe?in Türkçe versiyonunun PDF dosyas? bu platformda mevcuttur: [cocukluk-astiminin-yonetiminde-aile-hekimlerinin-birinci-basamak-saglik-hizmetlerinin-temel.pdf](#)

Çocukluk Ast?m?n?n Yönetiminde Aile Hekimlerinin Birinci Basamak Sa?lık Hizmetlerinin Temel Fonksiyonlar?n? Gerçekle?tirebilme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri (sorular) sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na eri?im için lütfen referans olarak verilen akademik makaleye ba?vurunuz.